

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๒๐๐๘/๕๐๘

กระทรวงยุติธรรม

ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่

กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๙ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง รายงานผลการดำเนินการตามมาตรการสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. ผลการดำเนินการตามมาตรการสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ด้วยกระทรวงยุติธรรมขอเสนอเรื่อง รายงานผลการดำเนินการตามมาตรการสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติด มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๓) เรื่องที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้เสนอคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) กำกับการบริหารราชการกระทรวงยุติธรรม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

กระทรวงยุติธรรมได้เสนอเรื่องการกำหนดมาตรการสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติดและยาเสพติดเพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณามาตรการสำคัญ ๔ ประการที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน ประกอบด้วย ๑) มาตรการเกี่ยวกับอาชญากรรม ๒) มาตรการด้านการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๓) มาตรการด้านการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด และ ๔) มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พร้อมทั้งกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการแก้ไขปัญหายาเสพติดและยาเสพติด และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๕ ให้ความเห็นชอบในหลักการตามมาตรการสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติดและยาเสพติดตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้กระทรวงยุติธรรมรวบรวมผลการดำเนินการในภาพรวมเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ภายใน ๙๐ วัน

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๕ ให้ความเห็นชอบในหลักการตามมาตรการสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติดและยาเสพติดตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้กระทรวงยุติธรรมรวบรวมผลการดำเนินการในภาพรวมเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ภายใน ๙๐ วัน ซึ่งเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๓) เรื่องที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๕ ให้ความเห็นชอบในหลักการตามมาตรการสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติดและยาเสพติดตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้กระทรวงยุติธรรมรวบรวมผลการดำเนินการในภาพรวมเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ภายใน ๙๐ วัน

๔. สาระสำคัญ...

๔. สารสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

กระทรวงยุติธรรมได้มีคำสั่งที่ ๒๕๓/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับมาตรการสำคัญตามมติคณะรัฐมนตรีเป็นกรรมการ และผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นกรรมการและเลขานุการ เพื่อประสานงาน ติดตามรวบรวมผลการดำเนินงานดังกล่าว โดยประธานกรรมการได้กำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๓.๐๐ น. ผ่านระบบการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (โปรแกรม Cisco Webex Meetings) เพื่อรับทราบมติคณะรัฐมนตรี อำนาจหน้าที่ พร้อมทั้งติดตามและรายงานผลการดำเนินการตามมาตรการสำคัญ ทั้ง ๔ ประการ โดยสรุปผลการดำเนินงาน ได้ดังนี้

๔.๑ มาตรการเกี่ยวกับอาวุธปืน

๔.๑.๑ การอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก กระทรวงมหาดไทย

(๑) การเพิ่มเติมเอกสารใบรับรองแพทย์ เนื่องจากพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๕๔๐ ไม่ได้ให้อำนาจนายทะเบียน ท้องที่ออกคำสั่งให้ผู้ขออนุญาตดำเนินการตรวจสอบสุขภาพจิตและหาสารเสพติด ซึ่งปัจจุบันกระทรวงมหาดไทย อยู่ระหว่างการหารือกับกรมสุขภาพจิตและโรงพยาบาลสมเด็จพระยาในประเด็นหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบสุขภาพจิตและหาสารเสพติดของผู้ยื่นคำขอ และศึกษาแนวทางแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ เกี่ยวกับการตรวจสอบสุขภาพจิตและหาสารเสพติด

(๒) การออกหนังสือรับรองจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือนายจ้าง มีการกำชับ นายทะเบียนท้องที่ให้ตรวจสอบประวัติอาชญากรรมและการรับรองความประพฤติของผู้ยื่นคำขออนุญาตทุกราย โดยการขออนุญาตให้ซื้ออาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนส่วนบุคคล ให้มีอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนสำหรับการค้า ให้มีอาวุธปืน (แบบ ป.๓) และการขอใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน ให้มีอาวุธปืนไว้เพื่อเก็บ ให้มีและใช้อาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืนชั่วคราว (แบบ ป.๔) กรณีที่เป็นข้าราชการจะต้องผ่านการรับรองจากผู้บังคับบัญชา หากเป็นบุคคลทั่วไปจะต้องได้รับการรับรองจากเจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานฝ่ายปกครอง เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น การออกใบรับรองให้ผู้ได้บังคับบัญชาหากปรากฏภายหลัง พบว่ามีพฤติกรรมชวนสงสัยหรือ ถูกดำเนินคดีอาญา ต้องแจ้งกระทรวงมหาดไทย เพื่อดำเนินการแจ้งนายทะเบียนท้องที่ดำเนินการตามอำนาจต่อไป อีกทั้ง กระทรวงมหาดไทยอยู่ระหว่างการศึกษาแนวทางแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ในประเด็นการกำหนดอายุใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน

(๓) การตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขออนุญาต มีการกำชับนายทะเบียนท้องที่ให้ตรวจสอบคุณสมบัติผู้ยื่นคำขออนุญาต ทั้งก่อนการออกใบอนุญาตและภายหลังการออกใบอนุญาต และซักซ้อมแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น ซักซ้อมแนวทางปฏิบัติให้ผู้ที่จะยื่นคำขอต่อนายทะเบียน ตามแบบ ป.๓ หากเป็นการซื้อในราชอาณาจักรให้ขออนุมัติผ่อนผัน และรายงานให้ กระทรวงมหาดไทยทราบทุกครั้ง กรณีสนามยิงปืนจะอนุญาตให้ซื้อกระสุนปืนได้เฉพาะสนามยิงปืนที่จัดตั้งเป็น สมาคมกีฬาโดยถูกต้องตามพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ และต้องแก้ไขชนิดและขนาด ปืนที่ได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนชั่วคราว (แบบ ป.๔) เท่านั้น กรณีมีผู้ยื่นคำขออนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนชนิดหรือขนาดเดียวกันจำนวนมากผิดปกติให้เรียกอาวุธปืนและใบอนุญาต มาตรวจสอบเป็นราย ๆ ไป หากพบพบว่าการแสดงข้อมูลเป็นเท็จใช้ชื่อตนเองเพื่อซื้ออาวุธปืนให้บุคคลอื่น ให้เพิกถอนใบอนุญาตทันที เป็นต้น

(๔) การเพิกถอน...

(๔) การเพิกถอนใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว มีการกำชับแนวทางการอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวภายในเขตจังหวัด และแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพิกถอนใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว (แบบ ป.๑๒) ได้ทันที หากพบว่าเป็นผู้ที่ไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้ หรือถูกเพิกถอนให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนชั่วคราว (แบบ ป.๔)

(๕) การเชื่อมโยงฐานข้อมูล กระทรวงมหาดไทยได้อนุมัติสิทธิให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ส่วนกลาง) สามารถเข้าระบบเพื่อตรวจสอบข้อมูลทะเบียนอาวุธปืนได้ และอยู่ระหว่างการหารือด้านเทคนิคการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

๔.๑.๒ การจัดการอาวุธปืนที่ไม่ได้รับอนุญาตหรือที่มีกฎหมายห้ามออกใบอนุญาต หน่วยงานรับผิดชอบหลัก กระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทยได้เสนอร่างพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่...) พ.ศ.... ปัจจุบันอยู่ระหว่างเปิดรับฟังความคิดเห็นในระบบกฎหมายกลาง โดยมีหลักการสำคัญ ดังนี้ (๑) หากบุคคลที่มีการครอบครองอาวุธปืนที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายนำมาขึ้นทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมายและอยู่ในความควบคุมของรัฐโดยได้รับการยกเว้นโทษ (๒) กรณีอาวุธปืนที่นายทะเบียนไม่สามารถออกใบอนุญาตได้ให้ผู้ครอบครองส่งมอบให้อยู่ในการควบคุมของรัฐ โดยได้รับการยกเว้นโทษ (๓) กำหนดให้มีการจัดเก็บอัตลักษณ์หัวกระสุนและปลอกกระสุนของอาวุธปืนทุกกระบอกโดยให้มีกำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้ฝ่าฝืนไว้ด้วย ทั้งนี้ อัตราการออกใบอนุญาตให้ซื้ออาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนส่วนบุคคล (แบบ ป.๓) ระหว่างเดือนกรกฎาคม - ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๕ มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง

๔.๑.๓ การป้องกันและปราบปรามในเชิงรุก

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้เร่งรัดปราบปรามความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน อาวุธสงคราม วัตถุระเบิด และเครื่องกระสุน โดยได้สั่งการให้หน่วยต่าง ๆ ดำเนินการ ดังนี้

(๑) การป้องกัน ได้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลประวัติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้อาวุธปืน โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ๑) วัยรุ่น กลุ่มเสี่ยง นักเลง อันธพาล ๒) บุคคลที่มีคดียาเสพติด ผู้มีอิทธิพล ผู้กว้างขวาง ๓) บุคคลผู้ได้รับอนุญาตให้มี และใช้อาวุธปืนแต่มีความประพฤติไม่เรียบร้อย ๔) กลุ่มบุคคลที่ปล่อยเงินกู้ในระบบ ๕) บุคคลพันโทษ ๖) กลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมลักลอบผลิตจำหน่ายอาวุธปืนทางออนไลน์ ๗) กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

(๒) การปราบปราม ได้ดำเนินการ ดังนี้ ๑) สืบสวน ปราบปราม ตรวจค้น แหล่งค้า/ผลิตอาวุธปืนผิดกฎหมาย ๒) กำหนดจุดตรวจ จุดสกัด ๓) สกัดกั้นการลักลอบขนส่งอาวุธปืน ทั้งทางบกและทางน้ำ ๔) ตรวจสอบการขนส่งทางไปรษณีย์ ๕) ปราบปรามการค้าอาวุธปืนข้ามชาติ ๖) ติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดทางสื่อสังคมออนไลน์

สรุปผลการดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม - ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๕ มีการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืนและวัตถุระเบิด รวม ๒๙,๔๖๔ คดี ผู้ต้องหา ๒๗,๖๓๗ ราย โดยข้อหาที่คนร้ายใช้อาวุธปืนในการก่อเหตุ จำแนกตามฐานความผิด ได้ดังนี้ ๑) ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ รวม ๔๖ กระบอ ๒) ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน รวม ๗ กระบอ ๓) ฐานความผิดพิเศษ รวม ๑๐ กระบอ ๔) คดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย รวม ๕,๒๔๖ กระบอ

๔.๑.๔ มาตรการทางดิจิทัล

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

การป้องกันการค้าอาวุธปืนบนแพลตฟอร์มดิจิทัลและเครือข่ายสังคม

ออนไลน์ และการป้องกันการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ไม่เหมาะสม ในการปิดกั้นแพลตฟอร์มหากมีข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอันเกี่ยวเนื่องกับอาวุธปืนและยาเสพติด และได้ตรวจสอบแล้วเป็นความผิดตามกฎหมายนั้น ๆ สามารถประสานไปยังกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อดำเนินการพิจารณาตามกฎหมาย หากศาลมีคำสั่งให้ระงับการเผยแพร่ก็จะดำเนินการส่งผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อดำเนินการระงับการทำให้แพร่หลายต่อไป

๔.๒ มาตรการด้านการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส.)

๔.๒.๑ การควบคุมสารเคมีที่นำไปใช้ผลิตยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. ได้บูรณาการร่วมกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อขับเคลื่อนการควบคุมสารเคมีที่นำไปใช้ผลิตยาเสพติด ซึ่งมีผลการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้

(๑) กรมโรงงานอุตสาหกรรมออกประกาศ เรื่อง ระงับการส่งออกและชะลอการนำเข้าวัตถุดิบอันตรายบางรายการชั่วคราว เพื่อดำเนินการกำหนดแนวทางการควบคุมมิให้มีการนำวัตถุดิบอันตรายไปใช้ในกระบวนการผลิตยาเสพติด (ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕) โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

(๑.๑) ระงับการอนุญาตให้ส่งออกและชะลอการอนุญาตให้นำเข้าสารโซเดียมไฮยาไนด์ และสารเบนซิลไฮยาไนด์ไว้จนกว่าจะได้ปรับปรุงวิธีพิจารณาอนุญาตการนำเข้าและส่งออก และจัดทำหลักเกณฑ์การควบคุมแล้วเสร็จ ทั้งนี้ การอนุญาตให้นำเข้าและส่งออกสารเคมีทั้ง ๒ ชนิดจะอนุญาตตามปริมาณการใช้จริงเป็นราย ๆ ไปเท่านั้น

(๑.๒) การขออนุญาตส่งออกและขออนุญาตนำเข้าสารโซเดียมไฮยาไนด์ และสารเบนซิลไฮยาไนด์ และสารเบนซิลคลอไรด์ จะดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก และผู้ซื้อ (End User) ต้องยืนยันตัวตนโดยการลงทะเบียนเพื่อควบคุมปริมาณและการติดตามการใช้สารเคมีทั้ง ๓ ชนิด

(๒) การยึดและอายัดวัตถุดิบที่ใช้ในกระบวนการผลิตยาเสพติด โดยเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ สำนักงาน ป.ป.ส. ร่วมกับศุลกากร (ท่าเรือแหลมฉบัง) อายัดสารโซเดียมไฮยาไนด์ ๒๒๐ ตัน หากนำไปใช้ในกระบวนการผลิตสารตั้งต้นจะได้ (๑-PHENYL-๒-PROPANONE: P๒P) สามารถนำไปใช้ในการผลิตยาบ้า จำนวน ๔,๘๔๐ ล้านเม็ด หรือไอซ์ จำนวน ๙๖.๘ ตัน และเมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ สภ.เมืองสระบุรี ตรวจยึดกาเฟอีน ๑,๙๐๘.๕ กิโลกรัม ที่จังหวัดสระบุรี กาเฟอีนที่ตรวจยึดได้สามารถนำไปผลิตยาบ้าในขั้นตอนอัดเม็ดได้ประมาณ ๒๘ ล้านเม็ด

(๓) การดำเนินการต่อไป กรมโรงงานอุตสาหกรรมจะมีการจัดประชุมคณะทำงานกำกับดูแลการใช้สารโซเดียมไฮยาไนด์และสารอื่นที่เกี่ยวข้องในภาคอุตสาหกรรม ในสัปดาห์ที่ ๒ ของเดือนมกราคม ๒๕๖๖ และดำเนินการจัดทำ (ร่าง) ประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์การนำเข้า และการซื้อ - ขาย สารโซเดียมไฮยาไนด์ สารเบนซิลไฮยาไนด์ และสารเบนซิลคลอไรด์ พ.ศ. โดยมีกำหนดแล้วเสร็จ ภายในวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๖

๔.๒.๒ การทำลายเครือข่ายนักค้ายาเสพติด และยึดอายัดทรัพย์สิน

(๑) สำนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินการสืบสวน ขยายผล เพื่อทำลายเครือข่ายการค้ายาเสพติด กำหนดเป้าหมาย ๑,๐๐๐ เครือข่าย ผลการดำเนินงานในห้วงเดือนตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๕ มีการกำหนดเครือข่ายเป้าหมายในการดำเนินการ ๒๔๒ เครือข่าย โดยได้จัดทำรายงานข่าวสารยาเสพติดของเครือข่าย ๗๓๙ ฉบับ และจัดทำรายงานเป้าหมายบุคคลในเครือข่าย ๑,๐๙๘ คน

(๒) กำหนดเป้าหมายยึด आयัตทรัพย์สินคดียาเสพติด ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มูลค่า ๑๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ผลการดำเนินงานยึด आयัตทรัพย์สิน รวมมูลค่าทั้งสิ้น ๑๑,๒๕๐ ล้านบาท (ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕)

๔.๒.๓ การติดตามจับกุมผู้มีหมายจับคดียาเสพติด ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้บูรณาการ การดำเนินงานร่วมกัน โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

(๑) สำนักงาน ป.ป.ส. กำหนดเป้าหมาย ๘,๔๐๒ หมายจับ สามารถดำเนินการ เร่งรัดติดตามจับกุมผู้มีหมายจับคดียาเสพติดได้ ๘๘ หมายจับ (ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม - ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๕)

(๒) กระทรวงกลาโหม ได้เพิ่มความเข้มข้นในการเฝ้าระวังการลักลอบนำเข้า และส่งออกยาเสพติดตามบริเวณแนวชายแดน โดยบูรณาการทั้งการสกัดกั้น การจัดตั้งจุดตรวจ การหาข่าว การปราบปรามนักค้ายาเสพติดชายแดน และความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

(๒.๑) การสกัดกั้นยาเสพติด ผลการดำเนินงานของกองกำลังป้องกันชายแดน ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม - ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๕ สามารถจับกุมและสกัดกั้นยาเสพติด สรุปได้ดังนี้ ๑) ยาบ้า จำนวน ๑๒,๒๘๘,๗๑๗ เม็ด ๒) เฮโรอีน จำนวน ๑๑ กิโลกรัม ๓) ยาไอซ์ จำนวน ๕๘๖,๙๕๖.๗๕ กรัม และ ๔) ยาอี จำนวน ๑๕,๐๐๐ เม็ด

(๒.๒) การปราบปรามยาเสพติด ดำเนินการจัดกำลังปฏิบัติการกิจสกัดกั้น และปราบปรามยาเสพติดทั้งพื้นที่ชายแดนและพื้นที่ตอนในร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง โดยมี มาตรการหลัก ได้แก่ การปฏิบัติการข่าวเชิงลึกด้วยการจัดตั้งตัวแทนในพื้นที่พิเศษพื้นที่ชายแดน การรวบรวม ข่าวสาร ติดตาม ตรวจสอบความเคลื่อนไหวของกลุ่ม/ขบวนการค้ายาเสพติด การบูรณาการกำลังในการ ลาดตระเวนและเฝ้าตรวจพื้นที่พ่วงเล็ง และการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานความมั่นคง ซึ่งมีผลการดำเนินการ จับกุม/ตรวจยึดยาเสพติด ประจำเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๕ ของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีและกองกำลังผาเมือง ดังนี้ ๑) ผู้ต้องหา จำนวน ๑๘ คน ๒) ยาบ้า จำนวน ๑๑,๙๒๘,๐๐๐ เม็ด ๓) ยาไอซ์ จำนวน ๔๓๕.๑ กิโลกรัม และ ๔) เคตามีน จำนวน ๙.๙ กิโลกรัม

(๓) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดำเนินการเชิงรุกในการปราบปรามและจับกุม ผู้ค้ายาเสพติดในพื้นที่ ขยายผลและใช้มาตรการทางทรัพย์สิน และกฎหมายปราบปรามการฟอกเงิน และร่วมกับภาคีเครือข่ายค้นหาผู้ติดยาเสพติดจัดทำฐานข้อมูล เพื่อจัดลำดับความรุนแรง โดยระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม - ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๕ มีการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวยาเสพติดรวม ๘๐,๓๕๔ คดี ผู้ต้องหา ๗๙,๙๓๑ ราย

๔.๒.๔ การทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นเพื่อค้นหาผู้เสพยาเสพติดทั่วประเทศ

(๑) สำนักงาน ป.ป.ส. ได้หารือร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกระทรวงมหาดไทยในการบูรณาการฐานข้อมูลผู้เสพ ผู้ติดยา ผู้มีอาการทางจิตเวช โดยจัดตั้งฐานข้อมูลด้านยาเสพติด ที่ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงาน ป.ป.ส.

(๒) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดำเนินการ Re X-Ray ผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด และผู้มีอาการทางจิตเวช จำนวน ๑๕๘,๓๓๓ ราย ผู้ใช้ ผู้เสพ เข้าสู่กระบวนการบำบัด ๑๐๖,๙๓๗ ราย ผู้ป่วยจิตเวชที่มีสาเหตุจากยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัด ๒๕,๕๘๖ ราย และไม่ได้มีสาเหตุมาจากยาเสพติด ๒๕,๘๑๐ ราย (ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม - ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๕)

(๓) กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการ Re X-Ray ผู้เสพ ผู้ติดยา ผู้ค้า และผู้เกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด พบผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดทั่วประเทศ จำนวน ๑๑๙,๑๕๕ คน ผู้ค้ายาเสพติดทั่วประเทศ จำนวน ๑๘,๓๗๔ คน (ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕)

๔.๒.๕ การตรวจสอบและติดตามข้อร้องเรียนของประชาชน

(๑) การดำเนินการต่อข้อร้องเรียนของประชาชน ผ่านสายด่วน ๑๓๘๖ มีการรับเรื่องร้องเรียนทั้งหมด ๕,๐๑๖ เรื่อง ดำเนินการแล้ว ๒,๒๕๖ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๘๘ (ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕)

(๒) ปิดล้อมตรวจค้นและจับกุมนักค้ายาเสพติดในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน แพร่ระบาดยาเสพติดปราบปรามจับกุม และขยายผลเพื่อนำไปสู่การใช้มาตรการทางทรัพย์สิน มีเป้าหมาย ๑๓,๙๔๕ หมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินการไปแล้ว ๓๓๐ หมู่บ้าน/ชุมชน (ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕)

(๓) เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ สำนักงาน ป.ป.ส. ได้มีการประชุมหารือการแก้ไขปัญหาเสพติดเร่งด่วนตามนโยบายรัฐบาล โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานที่ประชุมกำหนดให้มีการพัฒนาระบบ Blockchain ในการแจ้งเบาะแสยาเสพติดและรับเงินรางวัลนำจับ

๔.๒.๖ การศึกษาและทบทวนกรณีผู้เสพเป็นผู้ป่วย เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทบทวนร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดปริมาณยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ ที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ พ.ศ. ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินการทบทวนร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดปริมาณยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ ที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ พ.ศ. ปัจจุบันอยู่ระหว่างการทำประชาพิจารณ์

๔.๒.๗ การกำหนดมาตรการติดตามการบำบัดฟื้นฟูที่มีประสิทธิภาพ ดำเนินโครงการพัฒนาบุคลากรในพื้นที่ต้นแบบด้านการดูแลผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติดที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรง (SMI-V) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยขับเคลื่อนการบูรณาการด้านการดูแลผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติดที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรง (SMI-V) ระหว่างหน่วยงานภาคีเครือข่าย ๓๐ จังหวัดในพื้นที่ต้นแบบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้ผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติดได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูได้อย่างเหมาะสม ลดอัตราการกลับมาเสพติดซ้ำ และไม่ก่อความรุนแรงจนเกิดผลกระทบอย่างหนักทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

๔.๒.๘ การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) กรมคุมประพฤติได้กำหนด แนวทางรองรับการสนับสนุนติดตาม ควบคุมผู้เสพหรือกระทำความผิด เพื่อปรับพฤติกรรม และป้องกันอาชญากรรม จำนวน ๖ แนวทาง ดังนี้

(๑) แนวทางการนำ EM มาใช้กับผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นผู้ใหญ่ทุกฐานความผิด

(๒) แนวทางการวิเคราะห์และส่งตัวผู้ถูกคุมความประพฤติในคดียาเสพติด

และคดีฐานความผิดอื่น

(๓) แนวทางการแสวงหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

(๔) แนวปฏิบัติในการแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้เสพ กรณีศาลกำหนดเงื่อนไขให้บำบัดรักษาการติดยาเสพติดในระหว่างการคุมความประพฤติตามแผนการแก้ไขฟื้นฟู

(๕) แนวทางการเสนอความเห็นรายงานสืบเสาะและพินิจผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลย กรณีเสนอเงื่อนไขการนำ EM มาใช้กับผู้ถูกสืบเสาะพินิจที่เป็นจำเลย

(๖) การเตรียมความพร้อมศูนย์เฝ้าระวังความปลอดภัยของประชาชน (JSOC)

สถิติการนำ EM มาใช้กับผู้กระทำความผิด ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ มีดังนี้ ๑) ผู้ได้รับการพักการลงโทษ ๒,๐๒๖ ราย ๒) ผู้ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุก ๕๔๑ ราย ๓) ผู้ถูกคุมความประพฤติ ๘๒ ราย

๔.๓ มาตรการด้านการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก กระทรวงสาธารณสุข

๔.๓.๑ ระยะเร่งด่วน

(๑) บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด โดยในไตรมาส ๑ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีผลการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ตามแบบบำบัดรักษาตามประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๕ แบ่งเป็น (๑) มาตรา ๑๑๓ จำนวน ๙,๔๔๗ ราย (๒) มาตรา ๑๑๔ จำนวน ๗,๔๑๔ ราย และ (๓) ศาล จำนวน ๑,๑๖๐ ราย

(๒) มีระบบบูรณาการดูแลผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติด (SMI-V Care) ในพื้นที่นำร่อง ๓๐ จังหวัด โดยผู้ก่อความรุนแรง ประมาณร้อยละ ๓ ที่มีการวินิจฉัยโรคจิตเวช และมีทีมจัดการรายกรณี ประกอบด้วย บุคลากรสาธารณสุข (รพ.สต.ขึ้นไป) ร่วมกับผู้ปฏิบัติงานด้านสังคมที่กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ มอบหมายร่วมกับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง เช่น ท้องถิ่น ตำรวจ เป็นต้น โดยทีมจะใช้ข้อมูลจากชุมชน ร่วมกันก่อน หากจำเป็นจึงประสานข้อมูลตามมาตรา ๑๖ (๒) เพื่อความปลอดภัยของสาธารณสุข

(๓) มติการประชุมคณะกรรมการสุขภาพจิตแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๕ ที่เกี่ยวข้องมีดังนี้ ๑) เห็นชอบโปรแกรม SMI-V CARE การค้นหาด้วย ๕ สัญญาณเตือนก่อนส่งต่อเข้ารับ การวินิจฉัยและดูแลต่อเนื่องในชุมชนด้วยทีมจัดการรายกรณี เพื่อป้องกันการกำเริบซ้ำ ๒) เห็นชอบให้กระทรวง การพัฒนาสังคมฯ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผู้แทนเข้าร่วมทีมจัดการรายกรณี ในทุกตำบล ๓) เร่งพัฒนาระบบ EMS เฉพาะทาง ๔) พิจารณามอบคณะอนุกรรมการประสานงานเพื่อบังคับใช้ กฎหมายสุขภาพจิตระดับจังหวัดกำกับติดตามการขับเคลื่อนระบบ SMI-V CARE

(๔) ได้เร่งรัดสำรวจศูนย์คัดกรองให้ครอบคลุมทุกตำบล และดำเนินการ ขึ้นทะเบียนศูนย์คัดกรองแล้ว จำนวน ๙,๔๗๓ แห่ง แบ่งเป็น สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน ๖,๕๙๖ แห่ง และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย จำนวน ๒,๘๗๗ แห่ง

(๕) ได้เร่งรัด สนับสนุน และร่วมบูรณาการการดำเนินงานกับหน่วยงานในพื้นที่ CBTx (Community based treatment and rehabilitation) สร้างการมีส่วนร่วมของครอบครัวชุมชน สังคม ดูแลผู้ติดยาเสพติด ดำเนินการแล้ว ๖๕๙ ชุมชน รวมถึงการจัดตั้งกลุ่มงานจิตเวชและยาเสพติดในโรงพยาบาล ชุมชน (M๒-F๓) ที่มีทั้งหมด จำนวน ๗๗๕ แห่ง ดำเนินการแล้ว จำนวน ๔๓๙ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๗๓ อยู่ระหว่างรอลงประเมินจากคณะกรรมการระดับเขตสุขภาพ จำนวน ๓๒๖ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๐๗

๔.๓.๒ ระยะกลาง

(๑) ได้สนับสนุนการดำเนินงานของสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ภาควิชาเครือข่าย ทั้งในกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหมและกระทรวงมหาดไทย จำนวน ๑๔๖ แห่ง

(๒) ได้เร่งรัดประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัด เพื่อสำรวจ ตรวจสอบ และยืนยันขึ้นทะเบียนศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมให้ครอบคลุมทุกจังหวัด ถึงระดับตำบล โดยได้ดำเนินการศูนย์ ฟื้นฟูสภาพทางสังคมขึ้นทะเบียนเว็บไซต์แล้ว จำนวน ๙๑๒ แห่ง

(๓) ได้จัดให้มีบริการหอผู้ป่วยในจิตเวชและยาเสพติดทุกโรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป และครอบคลุมทุกจังหวัด โดยจัดตั้งหอผู้ป่วยในจิตเวชและยาเสพติดในสังกัด สป.สธ. ๖๕ จังหวัดใน ๑๒ เขตสุขภาพ ๙๗ แห่ง และให้โรงพยาบาลชุมชนทุกแห่งจัดตั้งกลุ่มงานจิตเวชและยาเสพติด ดูแลบำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยจิตเวชและยาเสพติดให้ครบทุกแห่ง โดยได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนสถานพยาบาลยาเสพติดแล้ว จำนวน ๑,๐๘๐ แห่ง แบ่งเป็น สถานพยาบาลเฉพาะทาง ๒๗ แห่ง โรงพยาบาลชุมชน จำนวน ๘๗๗ แห่ง และโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป จำนวน ๑๗๖ แห่ง

๔.๓.๓ ระยะต่อเนื่อง ดำเนินการควบคุมกำกับ ติดตาม ศูนย์คัดกรอง สถานพยาบาล ยาเสพติด/สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม และการใช้ชุมชนเป็นฐานการบำบัด ยาเสพติด (Community Based Treatment) ให้เป็นไปตามมาตรฐาน โดยมีการประเมินจากคณะกรรมการระดับ เขตสุขภาพ

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอ เพื่อการพัฒนาด้านการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ในภาพรวม มีดังนี้

(๑) หน่วยบริการการบำบัดยาเสพติดของกระทรวงสาธารณสุขไม่เพียงพอ จึงเสนอให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่มีความพร้อมขึ้นทะเบียน เป็นศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมเพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยยาเสพติดที่ยังไม่สามารถกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคมให้ได้รับการดูแลแบบ half way house ได้ และจัดทำโครงการ/กิจกรรมขอรับการสนับสนุนงบประมาณ งบบุคลากร จากกองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(๒) งบประมาณด้านการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดไม่เพียงพอ จึงเสนอให้ กองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด สนับสนุนงบประมาณด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟู ผู้ติดยาเสพติด โดยให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนทำโครงการผ่านความเห็นชอบจากกระทรวงสาธารณสุข ในฐานะหน่วยงานบูรณาการหลักด้านการบำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด รวมถึงการแต่งตั้งผู้แทนกระทรวง สาธารณสุขเป็นคณะกรรมการกองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดเพิ่มเติม

๔.๔ มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก กระทรวงสาธารณสุข

๔.๔.๑ การพัฒนาเครือข่ายนอกระบบสุขภาพ ได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติด มีดังนี้

(๑) การป้องกัน ได้แก่ ระบบดูแลสุขภาพจิตและแผนเผชิญเหตุในโรงเรียน/ มหาวิทยาลัย ระบบการดูแลสุขภาพจิตในสถานประกอบการ และระบบการดูแลผู้ป่วยจิตเวชและยาเสพติด ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรง (SMI-V)

(๒) การสนับสนุน ได้แก่ จัดทำแนวปฏิบัติในการขอรับการตรวจประเมิน ปัญหายาเสพติดสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (นักร้องบุคลากรกระทรวงสาธารณสุข) การพัฒนาบุคลากร สุขภาพจิต (จิตแพทย์ พยาบาลจิตเวช นักจิตวิทยา) และการเพิ่มสิทธิประโยชน์การดูแลสุขภาพจิต

(๓) กำหนดมาตรการขับเคลื่อนงานสุขภาพจิตในสถานประกอบการ ดังนี้
๑) ประสานให้กระทรวงแรงงานกำกับกระทรวง การจัดสวัสดิการในสถานประกอบกิจการ พ.ศ. ๒๕๔๘ ๒) กำหนด ให้การตรวจสุขภาพประจำปี (การตรวจร่างกายและสภาวะจิตใจ) เป็นสวัสดิการที่กฎหมายกำหนด
๓) สนับสนุนให้ใช้ MENTAL HEALTH CHECK-IN ประเมินสุขภาพจิตอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๔.๔.๒ การพัฒนาเครือข่ายในระบบสุขภาพ ดำเนินการจัดตั้งหอผู้ป่วยและกลุ่มจิตเวช และยาเสพติด โดยกระทรวงสาธารณสุขร่วมกับกรมสุขภาพจิตดำเนินการ ดังนี้

(๑) จัดตั้งหอผู้ป่วยในจิตเวชและยาเสพติดทุกโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป ให้ครอบคลุมทุกจังหวัด โดยสังกัด สป.สธ. ๖๕ จังหวัด ใน ๑๒ เขตสุขภาพ ๙๗ แห่ง และจัดตั้งกลุ่มงานจิตเวช และยาเสพติดในโรงพยาบาลชุมชนให้ครบทุกแห่ง โดยได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนแล้ว ๑,๐๘๐ แห่ง แบ่งเป็น สถานพยาบาลเฉพาะทาง ๒๗ แห่ง โรงพยาบาลชุมชน ๘๗๗ แห่ง และโรงพยาบาลศูนย์/ทั่วไป ๑๗๖ แห่ง

(๒) จัดตั้งกลุ่มงานจิตเวชและยาเสพติดในโรงพยาบาลอำเภอ ๗๗๕ แห่ง โดยอนุมัติโครงสร้างกลุ่มงานแล้ว ๔๓๙ แห่ง (ร้อยละ ๕๖.๗๓) อยู่ระหว่างรอลงประเมินจากคณะกรรมการ ระดับเขตสุขภาพ จำนวน ๓๒๖ แห่ง ซึ่งมีเป้าหมายจัดตั้งกลุ่มงานในโรงพยาบาลระดับอำเภอทุกแห่ง

๔.๔.๓ การพัฒนาเครือข่ายในชุมชน มีกระบวนการบำบัดฟื้นฟูและชุมชนบำบัด ตั้งแต่ก่อนเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลจนถึงกระบวนการดูแลต่อเนื่อง ดังนี้

(๑) กระบวนการก่อนถึงโรงพยาบาล (Pre-Hos) ได้แก่ ค้นหาครอบครัวเสี่ยง SMI-V (SMI-V Scan) ระบบแจ้งเหตุวิกฤตจากความรุนแรง Violence Rescue และเตรียมระบบดูแลและส่งต่อ จิตเวชและยาเสพติดฉุกเฉิน (EMS)

(๒) กระบวนการเมื่อถึงโรงพยาบาลแล้ว (In-Hos) ได้แก่ บริการจิตเวชฉุกเฉิน ใน ER (Fast Track) บริการ Acute Care (หอผู้ป่วยจิตเวชและยาเสพติด) และส่งต่อผู้ป่วยจิตเวชและยาเสพติด แบบไร้รอยต่อ (พ.ร.บ.สุขภาพจิต)

(๓) กระบวนการหลังการรักษาในโรงพยาบาลแล้ว (Post-Hos) ดูแลต่อเนื่อง ในชุมชน (SMI-V Case Management) และบริการฟื้นฟูจิตเวชและยาเสพติดในชุมชน (CBR/CBTx)

ข้อเสนอเพื่อพัฒนา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในภาพรวม มีดังนี้

(๑) พิจารณาให้จังหวัดสนับสนุนการดำเนินงานโปรแกรม SMI-V care โดยบูรณาการกับงานของพื้นที่ พิจารณาการบูรณาการนำส่งผู้ป่วยเข้าสู่การบำบัดรักษาและการติดตามดูแลต่อเนื่อง ทั้งระหว่างการรักษาและหลังการรักษา โดยกำหนดบทบาทที่ชัดเจนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ

(๒) สนับสนุนงบประมาณการผลิตจิตแพทย์ทั่วไป จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น โรงพยาบาลจิตเวชยาเสพติด ให้เพียงพอต่อความต้องการ (แพทย์ ๔๐๐ คน ใน ๕ ปี)

(๓) สนับสนุนงบประมาณและสิทธิประโยชน์การให้บริการจิตเวชทางไกล (Telepsychiatry) เข้ามาเพื่อเพิ่มการวินิจฉัย และการดูแลต่อเนื่อง

(๔) สนับสนุนการตรวจร่างกายและสุขภาพจิตประจำปีในหน่วยงาน สถานประกอบการ รวมทั้งระบบช่วยเหลือสุขภาพจิต

๔.๔.๔ การช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ กระบวนการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีการดำเนินการ ดังนี้

(๑) การป้องกัน ได้แก่

(๑.๑) สนับสนุนให้สภาเด็กและเยาวชนเป็นกลไกในการอบรม จัดกิจกรรม เพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหา และถ่ายทอดความรู้เรื่องยาเสพติด โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ดำเนินการจัดกิจกรรมดังกล่าวในพื้นที่ทั่วประเทศ จำนวน ๖๐๓ กิจกรรม สำหรับกลุ่มเป้าหมาย ๓๗,๖๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๐๘ ของการขับเคลื่อนกิจกรรมสภาเด็กและเยาวชนทั้งหมด

(๑.๒) ประสานความร่วมมือดูแลผู้ป่วยจิตเวชและยาเสพติดที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรง (SMI-V Care) เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๕ ซึ่งมีปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ เป็นประธาน อธิบดีกรมสุขภาพจิต รองอธิบดีกรมสุขภาพจิต ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศรีธัญญา ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ และกรมสุขภาพจิต

(๑.๓) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กระทรวงพัฒนาสังคมฯ ดำเนินการพัฒนาที่อยู่อาศัย ควบคู่กับการพัฒนาชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยชุมชนตัวอย่าง ในโครงการบ้านมั่นคงที่เป็น “ชุมชนเข้มแข็ง” มีการจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังภัยและยาเสพติด มีชาวบ้านในชุมชน เป็นอาสาสมัครเฝ้าระวัง และมีกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด

(๑.๔) วางแผนการถอดบทเรียนการช่วยเหลือเยียวยาและการแก้ไขปัญหา จากเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัญหาการควบคุมอาวุธปืน เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นแนวทางในการจัดทำแผนเผชิญเหตุ (Incident Action Plan: IAP) แบบบูรณาการของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ร่วมกับกรมสุขภาพจิต

(๑.๕) เพิ่มข้อมูล...

(๑.๕) เพิ่มข้อมูลด้านสุขภาพจิต จิตเวช และจิตเวชยาเสพติดของครอบครัว กลุ่มเปราะบางไว้ในระบบสมุดพกครัวเรือนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เกิดฐานข้อมูลที่ครอบคลุมหลายมิติ สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก และเกิดการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันต่อไปได้ในอนาคต

(๑.๖) สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ (สสว.) ทั้ง ๑๑ แห่งทั่วประเทศ ของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ร่วมกับศูนย์สุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต เพื่อร่วมเป็นทีมดูแลผู้ป่วยจิตเวช และยาเสพติดที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรง (SMI-V) ระดับบริหาร ทำหน้าที่กำกับ ติดตาม ประสานงาน และให้คำปรึกษาแนะนำแก่ทีมดูแลผู้ป่วย SMI-V ระดับปฏิบัติการในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

(๑.๗) ประสานความร่วมมือในพื้นที่ โดยให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) ทุกจังหวัด ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงพยาบาลชุมชน และหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ เพื่อร่วมเป็นทีมดูแล ทีมผู้ป่วย SMI-V ระดับปฏิบัติการ

(๑.๘) การเคหะแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๕ ในการดำเนินโครงการดำเนินงานชุมชนการเคหะยั่งยืน เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติ ดำเนินโครงการทั่วประเทศ ใน ๒๐ ชุมชน ๑๘ จังหวัด ในพื้นที่กองบัญชาการตำรวจนครบาล และกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ - ๙

(๒) การช่วยเหลือเยียวยา ได้แก่

(๑.๑) การจัดบริการสายด่วน ๑๓๐๐ ศูนย์ช่วยเหลือสังคมของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ เป็นศูนย์เฝ้าระวังปัญหาสังคมผ่านสื่อต่าง ๆ รวมถึงให้บริการรับแจ้งเหตุและประสานส่งต่อไปยังหน่วยงานภายในกระทรวง เช่น พมจ. บ้านพักเด็กและครอบครัว ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง และหน่วยงานภายนอก เช่น กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงแรงงาน รวมถึงองค์กรเอกชนและภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง มีการบูรณาการปฏิบัติงานกับจิตอาสาและ อพม. ในพื้นที่ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ในการให้บริการคำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ประสบปัญหาทางสังคมทั่วประเทศ ผ่าน ๔ ช่องทาง ได้แก่ โทรศัพท์สายด่วน ๑๓๐๐ ทางสื่อสังคม (Social Media) หรือการติดต่อด้วยตนเอง (walk in) และโทรศัพท์ระหว่างประเทศ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีการให้บริการผู้ประสบปัญหาสังคมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด จำนวน ๔๗๔ ราย ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๔๕๕ ราย และตั้งแต่ ๑ ตุลาคม - ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๕ จำนวน ๑๑๑ ราย

(๑.๒) กรมกิจการเด็กและเยาวชนได้รับการแจ้งเหตุที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด จำนวน ๒๙๕ ราย ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จากจำนวนดังกล่าว เป็นปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนอายุ ๑๘ - ๒๕ ปี จำนวน ๓ ราย และเป็นเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี จำนวน ๑๒๑ ราย ดำเนินการให้การช่วยเหลือแล้ว จำนวน ๒๒๖ ราย และประสานส่งต่อไปยังหน่วยงานอื่น จำนวน ๒๑ ราย

(๑.๓) กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ มีสถานสงเคราะห์ที่สามารถให้การช่วยเหลือเป็นที่พักพิงเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพและดูแลกลุ่มผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติดที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก คือ สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง รวมถึงมีสถานสงเคราะห์อื่นในสังกัดของกระทรวงที่ให้การดูแลคุ้มครองผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหายาเสพติดหรือมีสมาชิกในครอบครัวติดยาเสพติด

(๑.๔) กรมพัฒนา...

(๑.๔) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ดำเนินโครงการ “บ้านเติมฝันตามโครงการบ้านเรียนรู้วิถีใหม่ (Half Way House)” ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง และ “โครงการบ้านน้อยในนิคม” ในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายจิตเวชและจิตเวชยาเสพติดที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูด้านจิตใจแล้วและสามารถช่วยเหลือตนเองได้ เรียนรู้และพัฒนาทักษะในการดำรงชีวิต การพึ่งพาตนเอง และการประกอบอาชีพ (หลักการอาชีวะบำบัด) เตรียมพร้อมสู่การกลับไปดำรงชีวิตในครอบครัว ชุมชน และสังคมได้อย่างยั่งยืนโดยไม่กลับมาเป็นผู้ป่วยจิตเวชและติดยาเสพติดซ้ำอีก

ปัญหา/อุปสรรค การช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบในภาพรวม มีดังนี้

(๑) กลุ่มผู้ติดยาเสพติดที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูและช่วยเหลือเยียวยาไม่ได้รับการยอมรับและไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและครอบครัว ทำให้ต้องกลับมาอยู่กับสถานสงเคราะห์

(๒) ผู้ป่วยจิตเวชและจิตเวชยาเสพติดในสังคมมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการแพร่ระบาดของโรคโควิด - ๑๙

(๓) บุคลากรในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการดูแลกลุ่มเป้าหมายของกระทรวงที่เป็นกลุ่มผู้ติดยาเสพติดหรือมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ติดยาเสพติดโดยเฉพาะ

(๔) การบำบัดฟื้นฟูและให้การช่วยเหลือผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยสถานสงเคราะห์หรือหน่วยงานอื่นในสังกัดของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ มีข้อจำกัดด้านแผนงานและงบประมาณ เนื่องจากกลุ่มผู้ติดยาเสพติดไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายหลักตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน การดำเนินงานจึงเน้นการประสานส่งต่อและสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น

(๕) สถานสงเคราะห์และสถานคุ้มครองสวัสดิภาพในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ไม่เพียงพอต่อการเพิ่มจำนวนที่มากขึ้นของผู้ป่วยจิตเวชและจิตเวชยาเสพติด

๕. มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใด ๆ

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๕ ให้ความเห็นชอบในหลักการตามมาตรการสำคัญในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้กระทรวงยุติธรรมรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินการในภาพรวมเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ภายใน ๙๐ วัน โดยให้กระทรวงยุติธรรมได้รับยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ (เรื่อง การเสนอเรื่องเร่งด่วนต่อคณะรัฐมนตรี) ในการเสนอเรื่องนี้

๖. ผลกระทบ

- ไม่มี -

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

- ไม่มี -

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ไม่มี -

๙. ขอกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

- ไม่มี -

๑๐. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงยุติธรรมเห็นสมควรเสนอเรื่อง รายงานผลการดำเนินการตามมาตรการสำคัญ
ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด ให้คณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรี เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ เทพสุทิน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

โทร. ๐๖ ๒๘๘๐ ๑๔๑๑ (วิทยา)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ me.ops@moj.go.th